

Uppföljning Regionala trafikförsörjningsprogrammet 2022– 2026

Uppföljningen avser år 2022

Innehållsförteckning

1 Sammanfattning	3
2 Indikatorer	4
3 Händelser under 2022	8

1 Sammanfattning

Smart resande i Värmland

Så lyder Värmlandstrafik vision. Det är vi som organiserar den regionala kollektivtrafiken i Värmland, det vill säga regiontrafik med buss och tåg, stadstrafik i Karlstad, anropsstyrd trafik, skoltrafik i 15 kommuner, färdtjänst, sjukresor, båtbus, samt tåortstrafik i Arvika, Kristinehamn och Säffle. Våra kunder är våra resenärer i alla olika åldrar, från skolungdomar till pensionärer.

Vi erbjuder lösningar och biljetter för vardagens alla olika typer av resor, för den som reser då och då och för den som reser ofta. Våra biljetter finns att köpa hos våra biljettombud, via mobilapplikation, automater och webbsida. Verksamhetens intäkter och kostnader består av biljettintäkter från resenärer, bidrag från regionen, trafikintäkter samt trafik kostnader.

Vi upphandlar trafikföretag och samarbetspartners som kör vår trafik, bortsett från servicelinjerna som vi kör i egen regi. Genom att utveckla kollektivtrafiken tillsammans med våra entreprenörer kan vi erbjuda en mer miljösmart och hållbar lösning för våra resenärer. Vi upphandlar även de kringtjänster som krävs för att utveckla en bra kollektivtrafik.

Kollektivtrafiken är en nyckelspelare för en hållbar framtid. Som en del av Region Värmland är vår verksamhet en viktig pusselbit för vårt gemensamma arbete att bidra till miljömässig, ekonomisk och social hållbarhet. I vårt dagliga arbete handlar det om allt ifrån vilka krav vi ställer i våra upphandlingar, hur vi ser till att våra medarbetare trivs på jobbet, vilka insatser vi gör för att få fler att resa kollektivt till vilka bränslen vi kör våra fordon på.

Vi är 110 medarbetare som jobbar på Värmlandstrafik inom en rad olika områden och yrken. Här finns allt från beställningsoperatörer och kundservice medarbetare till systemförvaltare, trafikplanerare, verksamhetsutvecklare och kommunikatörer. Vi har kontor i Karlstad och i Munkfors samt kundcenter på Karlstad busstation och på Centralsjukhuset i Karlstad.

För år 2022 har kollektivtrafiken i Värmland strävat efter att återfå resenärer efter coronapandemin, prövat nya sätt för att bedriva kollektivtrafik och ökat samarbetet både med interna verksamheter och externa aktörer. I det regionala trafikförsörjningsprogrammet för perioden 2022–2026 presenteras ambitioner och utvecklingsområden för kollektivtrafiken i Värmland. För att följa upp verksamheten och vad invånarna tycker om kollektivtrafiken i Värmland, finns i programmet, ett antal indikatorer. Indikatorerna och en uppföljning av dessa presenteras i detta dokument, och för 2022 presenteras även ett antal områden eller projekt som kollektivtrafikverksamheten har arbetat med. Uppföljningen gäller den allmänna kollektivtrafiken.

För 2022 genomfördes totalt 10,65 miljoner resor på Värmlandstrafik fordon.

2 Indikatorer

Nedan följer de indikatorer som följs upp inom trafikförsörjningsprogrammet. Där mål uppnås, påvisas detta med grön färg. Där mål ej uppnås är färgen blå. Då detta är den första uppföljningen av det nuvarande trafikförsörjningsprogrammet görs ingen jämförelse med tidigare år. Detta kommer ske först vid nästa uppföljning av år 2023.

Marknadsandel hållbart resande

Ökat kollektivt resande - Kollektivtrafikens marknadsandel hållbart resande (cykel, gång, kollektivtrafik)	Resultat 2022 22 %	Mål 2026 34%
Kommentar Marknadsandelen för hållbart resande har fortsatt att öka och utfallet på helåret blir 22%. Det är klart över fjolårets 18%. Fler kvinnor än män reser hållbart. Det beror bland annat på att män i större utsträckning är renodlade bilister jämfört med kvinnor, medan fler kvinnor är renodlade kollektivtrafikresenärer eller växlare (reser både kollektivt och med bil). Kvinnor, speciellt i tätort, tycker även det är viktigt att bidra till en bättre miljö genom att använda hållbara färdmedel för sin resa. Marknadsandelen för hållbart resande är ganska naturligt högst i åldersgrupperna 15–19 år samt 20–25 år och i tätort, där det bland annat är lättare att ta sig fram och kunna utföra sina ärenden med cykel än på landsbygden.		

Mål nöjdhet kollektivtrafik

Nöjdhet - Kundnöjdhet allmän kollektivtrafik	Resultat 2022 72 %	Mål 2026 77%
Kommentar 2021 uppnåddes det högsta helårsbetyget någonsin (79%) avseende nöjda kunder. Och även om årets siffra, på 72%, inte tangerar detta eller kommer upp i målnivåns 77%, så är det klart över det nationella snittet på 60% och Region Värmland ligger i toppskiktet om vi jämför oss med andra regioner. Bland resenärerna så är kvinnor och män ungefär lika nöjda med den allmänna kollektivtrafiken. Störst inverkan på resenärernas totalintryck, av kollektivtrafiken i Värmland, är hur enkelt det är att resa med kollektivtrafiken. Även hur möjligheterna att resa kollektivt har förbättrats, att man kan lita på att komma fram i tid samt att avgångstider passar behoven har stor inverkan för detta betyg.		
Nöjdhet - Invånarnöjdhet allmän kollektivtrafik	Resultat 2022 58 %	Mål 2026 65 %
Kommentar Invånarna i länet är nöjda om vi jämför oss med resten av landet. Årets resultat på 58% är klart högre än det nationella snittet på 52% och tangerar föregående årsvärde. Det är dock en bit kvar till målnivån, som är 65%. Kvinnor är mer nöjda än män när det gäller denna fråga. Detta kan bland annat bero på att kvinnor i högre grad än män anser det vara enkelt att resa med kollektivtrafiken samt att avgångstiderna passar deras behov. Störst inverkan på invånarnas totalintryck, av kollektivtrafiken i Värmland, är hur enkelt det är att resa med kollektivtrafiken. Även hur möjligheterna att resa kollektivt har förbättrats, att man kan lita på att komma fram i tid samt att avgångstider passar behoven har stor inverkan för detta betyg.		

Mål trygghet kollektivtrafik

Trygghet - Det känns tryggt att resa med kollektivtrafiken - Invånare	Resultat 2022 70 %	Mål 2026 80 %
Kommentar Utfallet på 70% är inte fullt uppe vid målnivån 80%, men är bättre än föregående års betyg (68%). Jämför vi oss med andra regioner så ligger Region Värmland högt över det nationella snittet på 63%. Kvinnor och män känner sig ungefär lika trygga. Tätortsbor känner sig mer trygga än boende på landsbygden. Det är framför allt att invånarna kan lita på att komma fram i tid samt att det är enkelt att resa med kollektivtrafiken som har stor inverkan på deras upplevda trygghet. Även tillgången till information inför resan har stor betydelse.		
Trygghet - Det känns tryggt att resa med kollektivtrafiken - Resenärer	Resultat 2022 81 %	Mål 2026 90 %
Kommentar 81% av resenärerna känner sig trygga i kollektivtrafiken. Detta betyg placerar Region Värmland i toppskiktet om vi jämför oss med andra regioner, det nationella snittet är 70%. Även om betyget har blivit bättre än föregående år (77%), så är det några procentenheter upp till målnivåns 90%. Av resenärerna känner sig männen något mer trygga än kvinnorna. Det är framför allt att resenärerna kan lita på att komma fram i tid samt att det är enkelt att resa med kollektivtrafiken som har stor inverkan på deras upplevda trygghet. Även tillgången till information inför resan har stor betydelse.		

Mål enkelhet kollektivtrafik

Enkelt att resa - Det är enkelt att resa med kollektivtrafiken - Invånare	Resultat 2022 55 %	Mål 2026 65 %
Kommentar Utfallet på 55% är en procentenhet högre än vid delåret. Dock nås inte målnivåns 65% och inte heller kommer betyget upp till det nationella snittet, som även det är 60%. Fjolårets siffra var 56%. Av invånarna så tycker kvinnor det är enklare att resa med kollektivtrafiken än män. Landsbygdsbor ger sämre betyg än boende i tätort, vilket bland annat kan bero på att landsbygdsbor i högre grad inte anser att avgångstiderna passar deras behov. Att avgångstiderna passar behoven har störst inverkan på hur enkelt det uppfattas vara att resa med kollektivtrafiken. I övrigt är det flera faktorer som har ungefär lika stor inverkan, bland annat möjligheterna att använda kollektivtrafiken, närhet till hållplatser samt upplevd trygghet.		
Enkelt att resa - Det är enkelt att resa med kollektivtrafiken - Resenärer	Resultat 2022 79 %	Mål 2026 83 %
Kommentar Till skillnad mot invånarna, så tycker resenärerna att det är enkelt att resa med kollektivtrafiken i Värmland. Utfallet på 79% placerar Region Värmland i toppskiktet när det gäller denna fråga och det ligger även över det nationella snittet på 75%. Varken fjolårets betyg eller målet på 83% uppnås dock, men utfallet är inte långt ifrån att tangera denna siffra. Både kvinnor och män ger höga betyg av resenärerna.		

Att avgångstiderna passar behoven har störst inverkan på hur enkelt det uppfattas vara att resa med kollektivtrafiken. I övrigt är det flera faktorer som har ungefär lika stor inverkan, bland annat möjligheterna att använda kollektivtrafiken, närhet till hållplatser samt upplevd trygghet.

Mål tillgänglighet

Upplevd tillgänglighet - Avgångstiderna passar respondentens behov - Invånare	Resultat 2022 39 %	Mål 2026 50 %
<p>Kommentar Betyget 39% når inte upp till föregående årsvärde (41%) och inte heller upp till målnivån på 50%. Det nationella snittet är 51% men om storstadsregionerna, som har ett betydligt större utbud, utesluts så ligger snittet på cirka 38%. Kvinnor är mer nöjda än män avseende denna fråga. Detta kan bland annat bero på att kvinnor i högre grad än män anser det vara enkelt att resa med kollektivtrafiken.</p> <p>Tätortsinvånarna är, ganska naturligt, mer nöjda med avgångstiderna jämfört med boende på landsbygden. Hur väl man anser att avgångstider passar behoven har stort samband med hur enkelt det upplevs vara att resa med kollektivtrafiken. Att man kan använda kollektivtrafiken för de flesta resorna samt om möjligheterna att resa kollektivt förbättrats påverkar också detta betyg.</p>		
Upplevd tillgänglighet - Avgångstiderna passar respondentens behov - Resenärer	Resultat 2022 65 %	Mål 2026 70 %
<p>Kommentar Till skillnad mot invånarna, så är resenärerna mer nöjda med avgångstiderna. Jämfört med föregående års toppresultat (69%) är det dock några enheter lägre 2022. Det nationella snittet ligger på 67% men om storstadsregionerna, som har ett betydligt större utbud, utesluts så ligger snittet på cirka 60%. Av resenärerna så är både kvinnor och män ungefär lika nöjda.</p> <p>Resenärer i tätorterna är, ganska naturligt, mer nöjda med avgångstiderna jämfört med boende på landsbygden. Hur väl man anser att avgångstider passar behoven har stort samband med hur enkelt det upplevs vara att resa med kollektivtrafiken. Att man kan använda kollektivtrafiken för de flesta resorna samt om möjligheterna att resa kollektivt förbättrats påverkar också detta betyg</p>		
Upplevd tillgänglighet – PAC (Perceived Accessibility Scale)	Resultat 2022 74 %	Mål 2026 >2022
<p>Kommentar Indikatorn mäter respondentens generella uppfattning av tillgänglighet till kollektivtrafik. Det är ett antal frågor som ställs, som respondenten får gradera. Det sammanvägda resultatet gäller för både tätortstrafik och den regionala trafiken.</p>		

Mål andel förnybart drivmedel

Minskad klimatpåverkan - Andel förnybart drivmedel regionbuss och	Resultat 2022 95 %	Mål 2026 100 %
---	------------------------------	--------------------------

tätortstrafik utanför Karlstad		
Kommentar Utfallet på 95% är gott resultat, men en bit kvar till målnivån.		
Minskad klimatpåverkan - Andel förnybart drivmedel tätortstrafik Karlstad	Resultat 2022 100 %	Mål 2026 100 %
Kommentar Likt föregående år uppnås målnivån på 100%.		
Minskad klimatpåverkan - Andel förnybart drivmedel regiontåg	Resultat 2022 66 %	Mål 2026 70 %
Kommentar Årets resultat på 66% överstiger föregående årsvärde, som var 62%. Andelen kilometer utförda med eldrivna tåg är större 2022 än 2021.		
Minskad klimatpåverkan - Andel förnybart drivmedel servicelinjerna	Resultat 2022 26 %	Mål 2026 100 %
Kommentar Servicelinjen noteras för 26% förnybara körda kilometer gentemot 12% förra året. Fler kilometer med servicelinjerna till Örebro och Uppsala har genomförts detta år, vilket påverkar andelen positivt då dessa fordon drivs av förnybar biodiesel.		

Tillgänglighetsanpassning linjer, hållplatser och geografisk tillgänglighet

För 2022 har en av de utpekade linjerna och hållplatserna enligt bilaga i trafikförsörjningsprogrammet blivit anpassade. Totalt har 16 (ej i bilaga) hållplatser blivit tillgänglighetsanpassade i samband med ombyggnation eller nya hållplatser.

Geografisk tillgänglighet (avstånd till hållplats) finns beskrivet i trafikförsörjningsprogrammet, men utan något definierat mål. Då varken stomlinjer eller matarlinjer förändras särskilt ofta. Mäts detta vid större förändringar eller i slutet av perioden 2022–2026.

Kommentar

Verksamheten har inte några givna mål under särskilda år under trafikförsörjningsprogrammets period för 2022–2026. I stället fokuseras målstyrningen utifrån vad trenden visar (positiv eller negativ trend) och det beslutas om eventuella åtgärder och insatser. I kollektivtrafiknämndens nämnpplan och mätplan finns däremot årsbestämda resultat som följs upp i kollektivtrafikens årsredovisning. Flera av indikatorerna är detsamma som i trafikförsörjningsprogrammet.

Detta är första året som nuvarande mål i trafikförsörjningsprogrammet för 2022–2026 följs upp varför trender och 2022 års resultat bättre kan jämföras och analyseras efter 2023 års resultat.

3 Händelser under 2022

X-linjen i Säffle - en succé

I Säffle kommun har den dynamiska linjen X-linjen blivit permanent och ersatt linje 80. Hållplatserna är virtuella och bokning sker via en applikation. Här har responsen varit positiv med högt antal bokningar och stort intresse varför linjen nu blivit permanent.

Mixtrafik - öppna skolbussar - positiv respons och ökad tillgänglighet på landsbygden

Under våren har verksamheten startat upp projektet Mixtrafik i Kils kommun, i området Fagerås. Under hösten har uppstart av mixtrafik även skett i Arvika kommun. Projektet innebär att man som resenär har möjlighet att boka resa inom skoltrafiken. Det har även genomförts ett test i Grums kommun under våren med bra resultat. I praktiken så innebär det att man som resenär bokar en plats på skolbussen via en applikation utifrån de platser som finns lediga. Med pilotprojekt ges möjlighet att undersöka nya lösningar för ökad tillgänglighet till kollektivtrafik i områden där det idag finns låg frekvens av kollektivtrafik eller ingen alls.

Fritidsresor till Glaskogens naturreservat samt ta med dig cykeln - upplev en del av Värmlands natur

Under sommaren har en ny linje mellan Karlstad - Grums - Värmskog - Glaskogen - Arvika trafikerats i båda riktningar 4 dagar per vecka. Detta har genomförts i samråd med Glaskogens naturreservat för att hitta det utbud och tider där det är flest besökare. Cirka 300 resor har genomförts, vilket betraktas som ett positivt resultat för en nystartad linje.

Under sommaren har möjligheterna till att kunna boka med sig cykel på linje 600 som har koppling till Klarälvsbanan utökats. Resenärerna har kunnat ta med sig cykel på fler avgångar än förra sommaren. Även möjligheten att kunna boka med cykel på linje 700 mellan Karlstad och Årjäng med koppling till Unionsleden har erbjudits under sommaren samt på linje 800 och 505 med koppling till Vänerleden. Nytt för i år är att man bokar sin plats för cykel via en mobilapplikation. Responsen har varit positiv med relativt högt bokningsantal.

Framtagande av strategisk plan för tåg - på rätt spår för Värmland

Under 2022 har arbetet med att ta fram en strategisk plan för tågtrafik i Värmland pågått. Syftet är att samla och förtydliga vilken utveckling av tågtrafiken som Region Värmland behöver och vill se för att nå de mål som regionen antagit. Målet med arbetet är att planen ska fungera både som ett kunskapsunderlag och en framtidsvision som kan vara till stöd vid framtida ställningstaganden. Planen beskriver det arbete och åtgärder på såväl kort som lång sikt som behövs för att uppnå fortsatt utveckling av det regionala tågsystemet. Ett antal aktörer har involverats i arbetet, så som Trafikverket, bolaget Oslo-Sthlm 2.55, fordonsägare samt operatörer. Därutöver har dialogmöten genomförts med samtliga tågkommuner i regionen samt angränsande regioner. Tidplanen är att under våren 2023 gå ut på remiss och att tidig höst 2023 ha en färdig och beslutad slutversion.

Nytt Varumärke – Karlstadsbuss och Värmlandstrafik blir ett

Implementering av nytt varumärke pågår och är ett långsiktigt arbete i många olika kanaler. Startskottet blev dubbeldäckarna i september 2022. Under november samma år började verksamheten byta klisterdekaler till kollektivtrafikens nya logotyp på Karlstadsbuss bussar och från och med 11 december används Värmlandstrafik som varumärke för hela kollektivtrafiken. Det kommer att ta lång tid innan allt har samma varumärke.